

● ● ● YAZARLAR

Zehra Çelenk

zcelenk@gazeteduvar.com.tr

ZehraCelenk

Yılın en sürtüğü

Birbirinden çok farklı insanları bir araya getiren en büyük palete bugün dünyada kadın hareketinde rastlamamızın çok basit bir nedeni var: Haklı olması. Bu kadar kapsayıcı, özgürleştirici, büyük oranda da barışçıl bir düşünce karşısında direnmek insanı (adamı da kadını da) en basitinden demode, 'bilinçlice kör' ve dikdörtgen zihinli yapar. Artık geçti o ezberlerin zamanı.

12 Mart Salı 2019 Saat: 00:00

Başımıza, canımızı çok sıkan bir olay geldiğinde, bir haksızlığa uğradığımızda bilincimizin altında, üstünde ilgili departmana tıktırdığımız ne varsa saklandıkları yerden fırlayıverir. Bir hezimet kulesini bir çırpıda önümüze yığıveririz. Kağıttan kulelerin bir fiskelik canı varken soyut kuleler dayanıklıdır üstelik. Ne zaman tekrar tedavüle girecekleri hiç belli olmaz.

İnsan zihni böyle çalışır. Hırslı ama karamsar bir avukat misali, kazandığı yüz davadansa kaybettiği tek davaya kilitlenir. Bir aşk hezimetini işyerindeki tatsız bir olayla ilişkilendirmeye, bize kendimizi yenik hissettiren her olayda çocukluğumuza kadar inmeye, kederleri arka arkaya dizip tespih yapmaya meyilliyizdir.

Her şeyin olması gerekenden çok daha haksız, adaletsiz ve genellenmeye müsait, üstelik de bunun bir mizaç, kader vb. değil sistem sorunu olduğunun apaçık olduğu durumlardaysa, şahsi içlenmenin mayhoş tadından yararlanamayız artık. Bizden çok farklı karaktere, öyküye, fiziğe, duruşa, düşünceye sahip birçok insan aynı sorunları yaşıyorsa kendi dert evrenimizden çıkıp o ortak sorunun adını koymamız gerekir. Şahsi iskambil kulemize kendi elimizle fiske vurmamız gerekir. Mağdur hissettiğimiz çoğu alanda zannettiğimiz kadar yalnız değilizdir ve bu, iyidir.

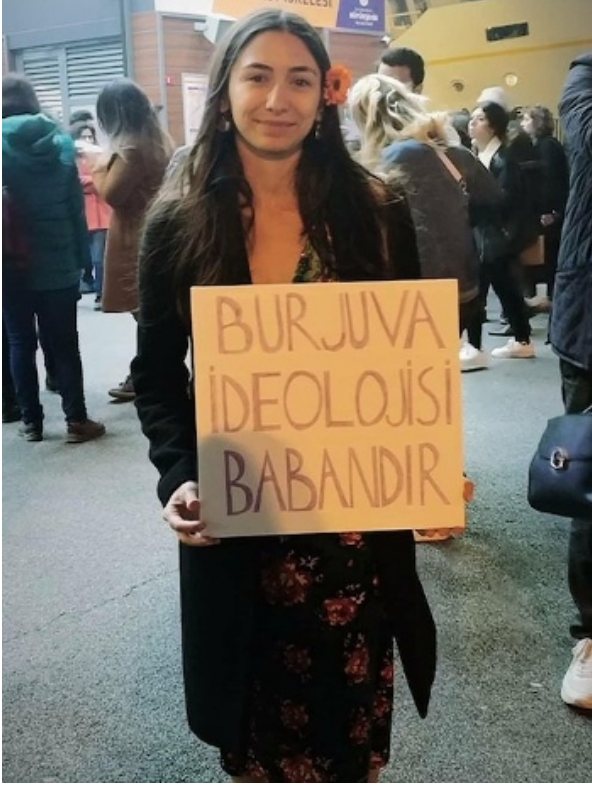
Eril hegemonik düzenin tüm mekanizmaları mağdurları bir araya getirmemek üzerine kurulu. (O bakış açısıyla) 'iti ite kırdırmak' basit ve etkili yöntem. Kadınlar, LGBTİ+ bireyler, etnik kimlikler, birbirine kırdırılma potansiyeli yüksek birer piyon. Görüldüğünün tam aksine, piramidin en üstünde olmakla ödüllendirilen erkeğin kendisi de baş piyon. Çocuklar, çevre, hayvanlar, bitkiler, her şey de bu mekanizmaların yarattığı şiddetin mağduru.

Rahatsızlıkları, sorunları ifade etmek, doğru teşhis etmek ve ufacık da olsa hava aldırarak çatlaklar yaratmanın yollarını aramaya başlamak, tehlike çanları çaldırıyor. Birbirinden çok farklı dünya görüşlerine sahip, azımsanmayacak büyüklükte bir kesimin kadın hareketi etrafında birleşmesinin sanıldığından daha tehditkar bir yanı var. Binlerce yıldır kadınlar arası rekabetten, 'kadın kadının en büyük düşmanıdır' tarzı ezberlerden beslenen dünya, üçlü-beşli ittifakları aşacak bir birleşmeye müsaade etmemek için elinden geleni ardına koymuyor çünkü. İnsan egosu, kompleksleri, zaafları da buna çanak tutmaya çok müsait. Hayat üstümüze üstümüze geldiğinde bilinçli ya da bilinçsiz mekanizmalarla çoğumuz kendi paçamızı kurtarmanın derdine düşeriz; insan, son tahlilde bencil, önyargılı, sınırlı bir yaratık maalesef. Sayılamayacak kadar çok nedenle, günlük hayatta mağdur en nihayetinde mağdurun değil 'güçlü'nün yanında olmayı, onun gölgesine sığınmayı tercih eder. Böylelikle 'kasa her zaman kazanır'.

Feminist ve LGBTİ+ hareketlerin en büyük kazanımlarından biri, bu oyunu bozmak yönünde oldu şimdiye dek. Dünyada ve Türkiye’de feministler kendi içlerindeki ihtilaflar da dahil bin bir engele rağmen ‘çirkin, erkek düşmanı, evlenememiş kız kurusu’ pis algısına da sağlam bir tekme vurarak, erkekten saksıdaki bitkiye canlı her şeyin yaşam alanını genişletme yönünde bir ses ve akış yaratmayı başardılar. Arızaya dikkat çekerken arızanın kendisi gibi algılanma riskine, ‘itiraz etme’nin hayatta hiç de konforlu bir duruş olmayışına aldırmaksızın... Her şeye rağmen, gümbür gümbür, rengarenk akmayı başararak...

Sara Ahmed, “Feminist Bir Yaşam Sürmek”te, feminizmin de coşku ve ilgi uyandıran her şey gibi ‘sansasyonel’ bir yanının olduğunu altını çiziyor. Bunun nedeni ‘feminist dava’yı feminizmin neden olduğu sıkıntıyla, feminizmin halk kültüründe bir rahatsızlık alanı olarak ortaya çıkışıyla öğrenmemiz. Feminizmi kışkırtıcı hale getiren şey, onu iletmesi zor bir dizi sav yapan şeyin ta kendisi. Bu nedenle bir miktar da ‘huzursuz edicilik’ potansiyeli barındırmak durumunda.

Burada altı çizilen kışkırtıcılık, feminizmin bir şova, sıkça iddia edildiği gibi erkek düşmanlığı ya da nefretine, kişisel hayat travmalarının yansıma alanına dönüşmesi değil. Elbette beş feministin beşi bir değil ama bu gibi ‘arıza’ ya da tercihleri olduğundan fazla göstermeye çalışmak da bin yıllık bozuk düzene ilk elden hizmet vermekten başka bir işe yaramıyor. Birbirinden çok farklı insanları bir araya getiren en büyük palete bugün dünyada kadın hareketinde rastlamamızın çok basit bir nedeni var: Haklı olması. Bu kadar kapsayıcı, özgürleştirici, büyük oranda da barışçıl bir düşünce karşısında direnmek insanı (adamı da kadını da) en basitinden demode, ‘bilinçlice kör’ ve dikdörtgen zihinli yapar. Artık geçti o ezberlerin zamanı.

Bu yıl yoğun polis şiddetine, sıkılan gazlara, kurulan barikatlara rağmen kalabalığından, coşkusundan bir şey yitirmeyen 8 Mart Feminist Gece Yürüyüşü bunun en büyük kanıtı. Yürüyüş sonrasında her kesimden birçok kişi açılan pankartların bir kısmının ‘arsızlığını’ eleştirdi. Üstüne bir de o yürüyüşün de oradaki kadınların da derdinin ezanla olmadığı açıkken ‘ezan protesto edildi’ ithamları geldi.

Döviz kelimesini bir türlü sevedim, o nedenle pankart diyeceğim. Bu yılki yürüyüşteki pankartların içerdiği ironi, ‘edepsizlik’, kışkırtıcılık düzeyinde bir artış gözlendi. ‘Orospuysam paramı verin’, ‘yılın en sürtüğü’, ‘namus mu, kirletmeden duramam!’, ‘sütyen insanlık suçudur’, ‘sen onu benim klitorisime anlat’, hemen akla gelenlerden birkaçı. Bunların dışında bir miktar şiddet barındıran ironili-ironisiz pankartın yanı sıra kadına, çocuğa, nefes alan her şeye özgürlük, umut, barış vaat eden pek çok pankart da içeriyor yürüyüş. Şule Çet davasından akademik cinsiyetçiliğe pek çok meseleye dair pankart var. Ama toplumca aklımız bacak aramızda fazla mesai yaptığından, ilgiyi en çok bunlar çekti. Zaten amaç da bu.

Eril hegemonik sistem mümkün her biçimde kadın bedenini nesneleştirirken kadınların kendi iradeleriyle açtığı bu ironik pankartlar kendini nesne haline getirmek değildir. Kadına gizli açık sürekli yapıştırılan yaftayı boynuna bizzat asıp, ahlak kisvesi altında döndürölüp duran ahlaksızlık, haksızlık, şiddet tekerine çomağı sokmaktır. Ahlakın kime ve neye hizmet ettiği tartışmasından da önce, 'arsız' pankartların altında yatan bu tür bir oyunbozanlık. "Benim için en ağır ithamın ne? Buyur, onu da üstüme alıyorum, senin bakış açının biçimlendirdiği bir hamur değilim ben. Ne olmak istiyorsam oyum" demenin oyunbozan bir yolu.

Feminizm zaman zaman sansasyoneldir. Gerçek bir itirazı göze alan her şey ve herkes gibi. Solcusundan milliyetçisine her kesimden bir kısım erkek tarihsel ayrıcalıklarını yitirmemek için kadına yerini, haddini türlü yolla bildirmeye çalışırken, bunları protesto etmek için düzenlenmiş yürüyüşün nasıl yapılmasına dair en 'bilgece' görüşleri de üretme iddiasındayken, durumla, ciddiye almak yerine 't-shock' geçmenin yaratıcı, komik ve cesur bir yolu bu tür pankartlar.

Bu pankartları açan kadınlar orospu, sürtüğ oldukları iddiasında değiller, tersini de iddia etmekle uğraşmıyorlar. "Konumuz bu değil, artık benim adıma, benim bedenim üzerinden konuşmaktan vazgeç" diyorlar. Arı kovanına hayli ironik bir çomak sokuyorlar.

Tüm baskılara, şiddete, yaftalamalara, önyargılara rağmen gümbür gümbür yükselen, içinde yaşam, mizah, özgürlük, umut barındıran bir akış var. Kadın, erkek herkes için seçim şu: Akışın, berrak suyun yanında mı olacaksın, dibe çeken bataklığın mı?

Zehra Çelenk Kimdir?

Senarist ve yazar. Şiirleri erken yaşlarda *Türk Dili*, *Yeni İnsan*, *Mavi Derinlik*, *Broy* gibi dergilerde yayımlandı. Üniversitede okurken çeşitli dizilerin yazım ekiplerinde yer aldı. Dizi yazarlığının yanı sıra reklam metinleri, müzik videoları, tanıtım filmleri kaleme aldı. Senaryo seminerleri verdi. Lisans ve yüksek lisansını tamamladığı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo-Televizyon, Sinema Bölümü'nde 2007-2014 yılları arasında Televizyon Yazarlığı dersini verdi. 2007- 2008'de TRT 1'de yayınlanan *Yeni Evli* adlı 175 bölümlük günlük komedi dizisinin proje tasarımını, başyazarlığını ve süpervizörlüğünü yaptı. 2011'de, öykü ve senaryosunu yazdığı *Hayata Beş Kala* adlı dizinin yapımcılığını üstlendi. Seyyahların İzinde ve Anadolu'da Zaman gibi TV belgesellerinde de yapımcı olarak görev aldı. Öykü ve senaryosunu yazdığı, 2014'te Fox TV'de yayınlanan *Ruhumun Aynası* adlı dizisi, 2015'te *Artemis*'ten aynı adla yayımlanan ilk romanına ilham oldu. Türkiye'de bir diziden romana uyarlanan ilk eserdir. İstanbul'da yaşıyor, TV- sinema işleri ve edebiyatla uğraşıyor.

● ● ● YAZARIN DİĞER YAZILARI

Kâbuslarımız rüyalarınızdan güzel: Kurak Günler

14 Aralık 2022

O muhteşem eksik parça, çok tuhaf çok tanıdık: Vesikalı Yarım

07 Aralık 2022

Taşra, travma, babaları affetmek: Cici

16 Kasım 2022

Gündelik kötülük, dünyayı güzel terk edenler

20 Ekim 2022

Andropoz, Karadağlı, komedide erkekler kulübüne devam

13 Ekim 2022

YAZARIN TÜM YAZILARI

Gazete Duvar mobil uygulamasını indirin, **haber cebinize gelsin**

gazete
duvaR.

duvaR.english
Turkey's own independent gazette

gazete duvar
kitaP.

duvardibi

ad
yayıncılık

© Tüm hakları saklıdır

Gazete Duvar'da yayımlanan yazı, haber ve fotoğrafların her türlü telif hakkı AND Gazetecilik ve Yayıncılık Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye aittir. İzin alınmadan, kaynak gösterilmeden ve link verilmeden iktibas edilemez.

Gizlilik İlkeleri	Dünya	Kültür-sanat	Galeri
İletişim	Dünya forum	Politika	Video
Kullanım Şartları	Ekonomi	Reklam	Kitap
Künye	Gündem	Sağlık	Dergi
Yayın İlkeleri	Hayat	Sinema	Podcast
Rss Listesi	İnsan hakları	Spor	Yazarlar
	Kadın	Teknoloji	
		Yerel haber	